

Финансиски извештаи

Македонска берза на хартии од вредност АД, Скопје

31 декември 2012 година

Содржина

	Страна
Извештај на независните ревизори	Еррор! Букмарк нот дефинед.
Извештај за сеопфатната добивка	3
Извештај за финансиската состојба	4
Извештај за промените во капиталот	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7

Извештај на независните ревизори

Grant Thornton DOO
M.H.Jasmin 52 v-1/7
1000 Skopje
Macedonia
T + 389 (2) 3214 700
F + 389 (2) 3214 700
www.grant-thornton.com.mk

До Акционерите и Одборот на директори на

Македонска берза на хартии од вредност АД, Скопје

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на Македонска берза на хартии од вредност АД, Скопје (во понатамошниот текст "Берзата") составени од Извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2012 година, Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за промените во капиталот и Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 36.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи согласно сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои не содржат материјално значајни грешки како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните Стандарди за Ревизија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки.

Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално значајни грешки во финансиските извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Берзата со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Берзата. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, ја претставуваат објективно финансиската состојба на Берзата на ден 31 декември 2012 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија и сметководствените политики обелоденети во белешката 2 кон финансиските извештаи.

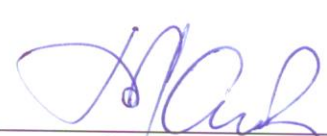
Скопје,

26 февруари 2013 година

Грант Торнтон ДОО

Директор
Ружа Филипчева

Овластен ревизор
Марјан Андонов

Извештај за сеопфатната добивка

	Белешка	2012	Во илјади Денари 2011
Приходи од редовно работење	4	28,571	41,600
Приходи од вложувања	5	5,000	4,730
Останати приходи	6	16,817	3,614
Трошоци за надомести и провизии	7	(11,653)	(11,033)
Трошоци за вработените	9	(12,980)	(15,301)
Трошоци за амортизација и депрецијација	12, 13	(5,949)	(6,861)
Курсни разлики, нето	8	(9)	1
Останати трошоци од работењето	10	(23,394)	(10,653)
(Загуба) / добивка пред оданочување		(3,597)	6,097
<u>Даночен расход</u>	11	(79)	(157)
(Загуба) / добивка за годината		(3,676)	5,940
Останата сеопфатна добивка за годината			
Промени во објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба		(48)	48
Вкупна сеопфатна добивка за годината		(3,724)	5,988
(Загуба) / добивка за годината за имателите на обични акции		(3,676)	5,940
Вкупна сеопфатна добивка за годината за имателите на обични акции		(3,724)	5,988
(Загуба) / заработка по акција			
- Основна (Денари по акција)	24	(1,317)	2,128

Финансиски извештаи
31 декември 2012 година

Извештај за финансиската состојба

	Белешка	2012	Во илјади Денари 2011
Средства			
Нетековни средства			
Недвижности и опрема	12	70,607	74,216
Нематеријални средства	13	3,711	5,710
		74,318	79,926
Тековни средства			
Пари и парични еквиваленти	15	1,479	1,038
Пласмани во банки	16	64,602	63,000
Финансиски средства расположливи за продажба	17	-	3,048
Побарувања од купувачи	18	2,116	10,836
Побарувања од данок на добивка	19	77	-
Останати побарувања		1,077	443
		69,351	78,365
Вкупно средства		143,669	158,291
Капитал и обврски			
Капитал			
Акционерски капитал	20	103,498	103,498
Резерви		38,573	38,621
Акумулирани (загуби) / добивки		(3,676)	7,693
Вкупно капитал		138,395	149,812
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи	21	1,438	1,615
Разграничени донации	22	3,109	4,663
Останати обврски	23	727	2,201
Вкупно тековни обврски		5,274	8,479
Вкупно капитал и обврски		143,669	158,291

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Одборот на директори на Берзата на 25 февруари 2013 година и потпишани од:

Г-дин Иван Штеријев
Главен извршен директор

Финансиски извештаи
31 декември 2012 година

Извештај за промените во капиталот

	Акционерски капитал	Резерви	Во илјади Денари Акумулирани Добивки/ (загуби)	Вкупно
На 01 јануари 2012	103,498	38,621	7,693	149,812
Трансакции со сопствениците				
Исплата на дивиденди	-	-	(7,693)	(7,693)
	-	-	(7,693)	(7,693)
(Загуба) за годината	-	-	(3,676)	(3,676)
Останата сеопфатна добивка:				
Продажба на финансиски средства расположливи за продажба	-	(48)	-	(48)
Вкупна сеопфатна добивка за годината	-	(48)	(3,676)	(3,724)
На 31 декември 2012	103,498	38,573	(3,676)	138,395
На 01 јануари 2011	103,498	38,573	1,753	143,824
Трансакции со сопствениците	-	-	-	-
Добивка за годината	-	-	5,940	5,940
Останата сеопфатна добивка:				
Промени во објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба	-	48	-	48
Вкупна сеопфатна добивка за годината	-	48	5,940	5,988
На 31 декември 2011	103,498	38,621	7,693	149,812

Финансиски извештаи
31 декември 2012 година

Извештај за паричните текови

Белешки	Во илјади Денари	
	Година што завршува на 31 декември	2011
	2012	2011
Оперативни активности		
(Загуба)/добивка пред оданочување	(3,597)	6,097
Усогласувања за:		
Депрецијација на недвижности и опрема	3,950	4,719
Амортизација на нематеријални средства	1,999	2,142
Загуба поради оштетување и ненаплатливост	236	159
Неамортизирана вредност на продадени основни средства	-	15
Приходи од донации	(1,554)	(1,554)
Наплатени отпишани побарувања	(57)	(89)
Приходи по основ на камати	(3,099)	(2,843)
(Загуба) / Добивка од оперативни активности пред промените во обртниот капитал	(2,122)	8,646
Промена во обртниот капитал		
Пласмани во банки	(1,602)	(24,000)
Побарувања од купувачи	8,541	(6,850)
Останати побарувања	(634)	(43)
Обврски кон добавувачи	(176)	189
Останати обврски	(1,468)	1,177
Добивка / (Загуба) од оперативни активности по промените во обртниот капитал	2,539	(20,881)
(Платен)/ поврат на данок на добивка, нето	(163)	23,980
	2,376	3,099
Парични текови од инвестициони активности		
Набавка на недвижности и опрема, нето	(341)	(2,493)
Набавка на нематеријални средства, нето	-	(57)
Продажба/набавка на финансиски средства расположливи за продажба, нето	3,000	(3,000)
Наплатени камати	3,099	2,843
	5,758	(2,707)
Финансиски активности		
Исплатени дивиденди	(7,693)	-
	(7,693)	-
Нето промена на паричните средства	441	392
Парични средства на почетокот на годината	1,038	646
Парични средства на крајот на годината	15	1,038

Белешки кон финансиските извештаи

1 Општи информации

Македонската берза на хартии од вредност АД Скопје („Берзата” или „Друштвото”) е акционерско друштво со седиште на ул. Орце Николов бр.75, Скопје, регистрирано во Република Македонија во 1995 година.

Берзата ги извршува своите активности во согласност со одредбите од Законот за хартии од вредност и Законот за трговски друштва, со дозвола бр.00-49/1 од 25 август 1995 година издадена од Комисија за хартии од вредност на Република Македонија како берза на хартии од вредност.

Основните активности на Берзата се следните:

- Организирање и тргување со хартии од вредност;
- Организирање и одржување на информационите системи за тргување со хартии од вредност;
- Котирање на хартии од вредност со кои се тргува на Берзата;
- Овозможува утврдување и известување за склучените трансакции со хартии од вредност;
- Објавување информации за работењето на Берзата.

Со состојба на 31 декември 2012, акционери на Берзата се 20 правни лица (2011: 21 правно лице) и 16 физички лица (2011: 15 лица).

Овластени учесници на Берзата кои може да тргуваат со хартии од вредност се брокерските куќи и банките. Секоја членка мора да има лиценца за тргување со хартии од вредност издадена од Комисија за хартии од вредност. На 31 декември 2012 година вкупниот број на овластени членки на Берзата изнесува 15 (2011: 18), од кои 10 се брокерски куќи (2011: 12) и 5 банки (2011: 6).

Комисијата за хартии од вредност врши надзор и контрола на работата на Берзата и нејзините членки вклучени во дејности поврзани со хартии од вредност.

На 31 декември 2012 година, Берзата има 16 вработени (2011: 16 вработени).

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва ("Службен весник на РМ" бр. 28/2004 ... 166/2012) и Правилникот за водење сметководство ("Службен весник на РМ" бр. 159 од 29 декември 2009 година, бр. 164 од 2010 година и 107 од 2011 година). Според овој Правилник се пропишува водењето сметководство во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ). Меѓународните стандарди за финансиско известување од овој правилник ги содржат Меѓународните сметководствени стандарди, Меѓународните стандарди за финансиско известување, Толкувањата на постојниот комитет за толкување, Толкувања на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди.

Друштвото на секој датум на известување, врши редовно ажурирање поврзано со новите и изменети стандарди и толкувања кои стапиле во сила и се релевантни за работењето за известувачкиот период (види Белешка 2.2 во продолжение).

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со МСФИ кои што се во примена во Република Македонија бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара раководството на Берзата да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики.

Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 3.6: Значајни сметководствени проценки.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2012 и 2011. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена согласно промените во презентацијата во тековната година.

2.2 Промени во сметководствените политики

а) Примена на “Презентација на ставки од Останата сеопфатна добивка” (Измени на МСС 1)

Друштвото изврши примена на “Презентација на ставки од Останатата сеопфатна добивка” (Измени во МСС 1. Измените во МСС 1 стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јули 2012 година и бараат ентитетите да ги групираат ставките презентирани во Останата сеопфатна добивка како ставки кои, во согласност со останатите МСФИ, нема да бидат рекласификувани последователно во добивки и загуби и ставки кои ќе бидат рекласификувани последователно во добивки и загуби кога одредени услови ќе бидат исполнети. Постоечката можност да се презентираат ставките во Останата сеопфатна добивка пред оданочување или по оданочување останува непроменета; сепак, доколку ставките се презентирани пред оданочување, тогаш измените на МСС 1 бараат данокот кој се однесува на секоја од двете групи на Останатата сеопфатна добивка да биде прикажан одделно.

б) Стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди кои сеуште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Друштвото

На датумот на одобрување на овие финансиски извештаи, одредени нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди се издадени од страна на ОМСС, но сеуште не се во сила и не се применети од страна на Друштвото пред датумот на стапување во сила (освен за измените на МСС 1 прикажани погоре).

Раководството предвидува дека сите релевантни објави ќе бидат применети во сметководствените политики на Друштвото во првиот период кој почнува по датумот на стапување во сила на објавата. Подолу се презентирани подетално информациите за новите стандарди, измени и толкувања релевантни за финансиските извештаи на Друштвото. Одредени нови стандарди и толкувања исто така се издадени, но не се очекува да имаат материјално влијание врз финансиските извештаи на Друштвото.

МСФИ 9 Финансиски инструменти (МСФИ 9)

ОМСС има за цел целосно да го замени МСС 39 Финансиски инструменти:

Признавање и мерење. До денес, се издадени поглавјата кои се однесуваат на признавање, класифицирање, мерење и депризнавање на финансиските средства и обврски. Овие поглавја стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2015 година. Останатите поглавја кои се однесуваат на методологијата за оштетување и сметководство за хеџинг сеуште се во процес на развој. Понатаму, во ноември 2011 година, ОМСС привремено одлучи да направи одредени ограничени модификации на моделот за класификација на финансиските средства според МСФИ 9 со цел да нагласи одредени прашања во врска со примената. Раководството на Друштвото треба да го процени влијанието на овој нов стандард врз финансиските извештаи на Друштвото. Сепак, Раководството не очекува да изврши примена на МСФИ 9 се додека сите негови поглавја не бидат издадени, кога ќе може целосно да се процени влијанието на сите настанати измени.

Промени во сметководствени политики (продолжува)

Стандарди за консолидација

Пакетот на нови стандарди за консолидација стапува во сила за годишни периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Информациите за овие нови стандарди подетално се презентирани подолу. Раководството на Друштвото сеуште го нема проценето влијанието на овие нови и ревидирани стандарди врз финансиските извештаи на Друштвото.

МСФИ 10 Консолидирани финансиски извештаи (МСФИ 10)

МСФИ 10 го заменува МСС 27 Консолидирани и поединечни финансиски извештаи (МСС 27) и ПКТ 12 Консолидација - Ентитети со посебна намена. Овој стандард ја ревидира дефиницијата за контрола како и придружното упатство за идентификување на учество во подружница. Сепак, барањата и механизмите на консолидација и сметководство за неконтролирани учества и измени во контролата остануваат непроменети.

МСФИ 11 Заеднички Аранжмани (МСФИ 11)

МСФИ 11 го заменува МСС 31 “Учества во заеднички вложувања” (МСС 31). Со овој стандард се усогласува сметководството на вложувачите со нивните права и обврски согласно заедничкиот аранжман. Покрај тоа, можноста во МСС 31 за примена на пропорционална консолидација на заеднички вложувања е елиминирана. МСФИ 11 сега бара примена на методот на главнина, кој моментално се користи за вложувања во придружени ентитети.

МСФИ 12 Обелоденување на Учество во осиганати ентитети (МСФИ 12)

МСФИ 12 ги интегрира и усогласува барањата за обелоденување за различни типови на вложувања, вклучувајќи ги и неконсолидираните структурирани ентитети. Овој стандард воведува нови барања за обелоденување за ризици на кои ентитетот е изложен како резултат на неговата поврзаност со структурирани ентитети.

Упатство за примена на МСФИ 10, 11 и 12

Последователно на издавањето на новите стандарди, ОМСС направи промени на одредбите за примена на МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12. Упатството потврдува дека ентитетот не мора да го применува МСФИ 10 ретроактивно во одредени околности и ги појаснува барањата да се презентираат корегирани споредбени податоци. Упатството исто така прави промени на МСФИ 11 и МСФИ 12 кои обезбедуваат слично ослободување од презентација или корекција на споредбени податоци за периоди пред непосредно претходниот период. Понатаму, обезбедува дополнително ослободување отстранувајќи го барањето да се презентираат компаративни податоци за обелоденувања кои се однесуваат на неконсолидирани структурирани ентитети за било кој период пред почетниот годишен период за кој МСФИ 12 се применува.

Новото упатство исто така стапува во сила за годишните периоди на или по 1 јануари 2013 година.

Последователни измени на МСС 27 Поединечни финансиски извештаи и МСС 28 Вложувања во придружени ентитети и заеднички вложувања (МСС 28)

МСС 27 сега исклучително се однесува на поединечни финансиски извештаи. МСС 28 ги воведува вложувањата во заеднички вложувања во својот делокруг. Сепак, методот на главнина според МСС 28 останува непроменет.

Промени во сметководствени политики (продолжува)

МСФИ 13 Мерење на објективна вредност (МСФИ 13)

МСФИ 13 ја појаснува дефиницијата за објективна вредност и дава поврзано упатство и подобрени обелоденувања за мерењето на објективната вредност. МСФИ 13 нема влијание на тоа кои ставки е потребно да бидат мерени по објективна вредност. Истиот е применлив проспективно за годишни периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Раководството на Друштвото е во процес на ревидирање на своите методологии на проценка заради нивно усогласување со новите барања и сеуште не го проценило нивното влијание врз финансиските извештаи на Друштвото.

Измени на МСС 19 “Користи за вработените” (Измени на МСС 19)

Измените на МСС 19 вклучуваат одреден број на целни подобрувања во стандардот. Воглавно, промените се однесуваат на планови за дефинирани користи. Тие:

- го отстрануваат “методот коридор” и бараат ентитетите да ги признаат сите актуарски добивки и загуби кои настануваат во период на известување
- го менуваат начинот на мерење и презентирање на одредени компоненти од плановите за дефинирани трошоци
- ги зајакнуваат барањата за обелоденување, вклучувајќи ги и информациите за карактеристиките на плановите за дефинирани користи и ризици на кои ентитетите се изложени преку учество во истите.

Измените на МСС 19 стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2013 година и ќе се применуваат ретроспективно.

Пребивање на финансиски средства и финансиски обврски (Измени на МСС 32)

Измените на МСС 32 вклучуваат упатство за примена со цел да се појаснат неконзистентностите во примената на МСС 32 критериумот за пребивање на финансиските средства и финансиските обврски во следниве две области:

- значењето на “тековно има законски извршно право за пребивање”
- дека одредени системи за бруто пребивање може да се сметаат како нето пребивање.

Измените на МСС 32 стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2014 година и ќе се применуваат ретроспективно. Раководството не предвидува овие измени да имаат материјално значајно влијание врз финансиските извештаи на Друштвото.

Обелоденувања - Пребивање на финансиски средства и финансиски обврски (Измени на МСФИ 7)

Во рамките на МСФИ 7 Финансиски инструменти: Обелоденувања (МСФИ 7) беа додадени одредени квалитативни и квантитативни обелоденувања кои се однесуваат на бруто и нето износите на признаените финансиски инструменти кои се: (а) пребиени во извештајот за финансиската состојба и (б) предмет на извршено пребивање од главни договори за пребивање и слични договори, дури и ако не е пребиено во извештајот за финансиската состојба. Измените стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2013 година како и меѓупериодично во рамките на тие годишни периоди. Раководството не предвидува материјално значајно влијание на овие измени врз финансиските извештаи на Друштвото.

Промени во сметководствени политики (продолжува)

Годишни Подобрувања 2009-2011 (Годишни Подобрувања)

Годишните Подобрувања 2009-2011 (Годишни Подобрувања) извршија одредени мали измени во голем број на МСФИ. Измените кои се однесуваат на Друштвото се прикажани подолу:

Појаснување на барањата за почетен извештај за финансиската состојба:

- појаснување дека соодветен датум за почетниот извештај за финансиската состојба е почетокот на претходниот период (при што не е повеќе потребно да бидат презентирани придружни белешки)
- потенцира споредбени барања за почетниот извештај за финансиската состојба кога ентитетот прави промена во сметководствените политики или прави ретроспективни повторни прикажувања или рекласификации, во согласност во МСС 8.

Појаснување на барањата за споредбени информации кои ги надминуваат минималните барања:

- појаснување дека не е потребно да бидат презентирани дополнителни информации за финансискиот извештај во форма на целосен сет на финансиски извештаи за периоди кои ги надминуваат минималните барања
- барања дека било кои дополнителни информации треба да бидат презентирани во согласност со МСФИ и дека ентитетот треба да презентира споредбени информации во придружните белешки за тие дополнителни информации.

Даночен ефект од распределбата на сопствениците на инструменти на капиталот:

- потенцира согледана недоследност помеѓу МСС 12 Данок на добивка (МСС 12) и МСС 32 Финансиски инструменти: Презентација (МСС 32) во однос на признавање на влијанието на данокот на добивка кое се однесува на распределбите на сопствениците на инструменти на капиталот и на трансакциските трошоци кои произлегуваат од трансакција со капиталот.
- појаснување дека намерата на МСС 32 е да ги следи барањата на МСС 12 за сметководство на данокот на добивка кое се однесува на распределбите на сопствениците на инструменти на капиталот и на трансакциските трошоци кои произлегуваат од трансакција со капиталот.

Сегментни информации за вкупни средства и обврски:

- појаснување дека вкупните средства и обврски за одреден известувачки сегмент треба да бидат објавени, ако и само ако: (а) мерење на вкупните средства или вкупните обврски (или двете заедно) е редовно доставено до раководството; (б) постои материјална значајна измена од мерењата кои биле објавени во последните годишни финансиски извештаи за тој известувачки сегмент.

Годишните Подобрувања презентирани погоре стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Раководството не предвидува материјално значајно влијание на овие измени врз финансиските извештаи на Друштвото.

2.3 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во Денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Македонија кои важат на денот на нивното настанување. Трансакција во странска валута е трансакција која гласи на странска валута или може да се претвори во странска валута.

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во Денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Извештајот за финансиската состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претварањето на износите во странска валута, се вклучени во добивките и загубите во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештајот за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2012	31 декември 2011
1 ЕУР	61.5000 Денари	61.5050 Денари
1 УСД	46.6510 Денари	47.5346 Денари

2.4 Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетирани и презентирани во Извештајот за финансиската состојба на нето основа во случаи кога нетирањето на признаените износи е законски дозволено, понатаму, кога постои намера за исполнување на нето основа, како и во случај на истовремена реализација на средството и исполнување на обврската.

2.5 Признавање на приходи

Приходите се признаваат кога идните економски користи во форма на приливи или зголемување на средствата во Берзата се веројатни и мерливи. Приходите го вклучуваат вкупниот износ на побарувањата за провизија за извршени услуги, намалени за износот на данокот на додадена вредност.

Приходи од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се признава во периодот кога услугата е извршена и тоа:

- Провизијата за тргување се признава кога трансакцијата е извршена;
- Надоместоците по сите основи се признаваат за периодот за кој истите се однесуваат.

Приходи од камати

Приходите од камати се разграничуваат на временска основа, со примена на ефективна каматна стапка на износот на финансиското средство. Ефективната каматна стапка служи за дисконтирање на проценетите идни парични приливи и споредба со нивната сметководствена вредност.

Приходи од закупнина

Приходите од закупнина на средства на оперативен лизинг се признаваат на праволиниска основа во согласност со условите за оперативен наем.

2.6 Финансиски средства

Берзата ги класифицира финансиските средства во следниве категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, кредити и побарувања, финансиски средства кои се чуваат до доспевање и финансиски средства расположливи за продажба. Раководството на Берзата ја одредува класификацијата на финансиските средства при нивното почетно признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел генерирање на добивка од краткорочни флуктуации во цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување добивка.

Берзата нема средства класифицирани во оваа категорија на денот на известување.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се јавуваат кога Берзата одобрува пари или услуги директно на коминтенти без намера за размена на побарувањето.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Финансиските средства кои се чуваат до доспевање се не-деривативни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања, фиксни датуми на доспевање за наплата и за кои, Раководството на Берзата има позитивна намера и способност да ги чува до нивното доспевање. Доколку Берзата продаде значаен износ на финансиските средства кои се чуваат до доспевање пред нивното доспевање, целата категорија на овие средства се рекласифицира во финансиските средства расположливи за продажба.

Берзата нема средства класифицирани во оваа категорија на денот на известување.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние наменети за чување на неодреден временски период, кои може да се продадат доколку се појави потреба за ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Финансиски средства (продолжува)

Почетно признавање на финансиските средства

Финансиските средства се признаваат на датумот на порамнување - датум кога Берзата се обврзува да го купи или продаде средството.

Сите финансиски средства различни од средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според објективната вредност зголемена за трошоците на трансакциите. Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во добивките и загубите.

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Берзата ги пренела значително сите ризици и користи од сопственост. Финансиските обврски престануваат да се признаваат кога истите се намирени или откажани.

Последователно евидентирање на финансиските средства

Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентирани по нивната објективна вредност врз основа на нивната пазарна цена. Кредитите и побарувањата се евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата. Финансиските средства расположливи за продажба се последователно признаени по нивната објективна вредност. Добивките и загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во останатата сеопфатна добивка во периодот кога се појавуваат. Каматата, ако е остварена за време на располагањето со овие средства, се евидентира како приход од камата.

Објективните вредности на котираните вложувања на активни берзи се базираат на тековните цени на котација. Доколку пазарот за некое финансиско средство не е активен (и за некотирани хартии од вредност), Берзата утврдува објективна вредност по пат на употреба на техники на проценка.

2.7 Оштетување на финансиските средства

Средства признаени по амортизирана набавна вредност

На секој датум на известување, Берзата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се оштетени само доколку постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата (“случај на загуба”) и дека тој случај на загуба (или случаи) влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентируваниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот) дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Побарувањата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентируваниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековните добивки и загуби.

Оштетување на финансиските средства (продолжува)

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на известување, Берзата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во тековните добивки и загуби. Доколку, во последователен период, објективната вредност на инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради оштетување во тековните добивки или загуби, загубата поради оштетување се намалува преку тековните добивки или загуби.

2.8 Нематеријални средства

Компјутерски софтвер

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи контролирани од страна на Берзата кои најверојатно ќе создадат економски користи кои ќе ги надминат трошоците после една година, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи праволиниска метода, со корисен век на употреба од 5 години.

Права и лиценци

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализирани и амортизирани користејќи праволиниска метода, со корисен век на употреба од 5 години.

2.9 Недвижности и опрема

Недвижностите и опремата се признаени по набавна вредност намалена за акумулирана депрецијација и акумулирано резервирање поради оштетување. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Депрецијацијата се пресметува пропорционално, со цел алокација на набавната (проценетата набавна) вредност на материјалните средства во текот на нивниот век на употреба, како што следи:

Градежни објекти	40 години
Компјутери	4 години
Моторни возила	4 години
Мебел и канцелариска опрема	4 до 10 години

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Берзата поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во добивките и загубите во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Недвижности и опрема (продолжува)

Добивките и загубите поврзани со отуѓувањата се утврдуваат по пат на споредба на приливите со евидентираниот износ. Истите се вклучуваат во добивките и загубите во периодот кога настануваат.

2.10 Оштетување на нефинансиски средства

Средствата подложни на депрецијација и амортизација се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираниот износ на средствата не може да се надомести. Кога евидентираниот износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата.

2.11 Парични средства и еквиваленти

За потребите на Извештајот за паричните текови, паричните средства и еквиваленти се состојат од депозити по видување во банки и пари во благајна во Денари и странска валута. Паричните еквиваленти ги опфаќаат краткорочните, високо ликвидни финансиски инструменти, кои брзо можат да се конвертираат во парични средства и **кои се предмет на безначаен ризик во промената на нивната вредност.**

2.12 Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорниот аранжман.

Финансиските обврски по амортизирана набавна вредност се состојат од обврски кон добавувачи и останати обврски.

Обврски кон добавувачи

Обврските спрема добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Обврските спрема добавувачи се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

Останати обврски

Останатите обврски се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Останатите обврски се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

2.13 Резервирање

Резервирање се признава кога Берзата има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на известување и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

2.14 Донации

Донациите се евидентираат како приход систематски и рационално во текот на употребливиот век на средствата. Добиените донации се третираат како разграничен приход во придружните финансиски извештаи. Приходите од донациите се признаваат во тековните добивки и загуби како останати деловни приходи.

2.15 Надомести за вработените

Берзата плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени, согласно домашната регулатива за социјално осигурување. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во државниот Пензиски Фонд и во задолжителните приватни пензиски фондови. На датумот на известување, не постои дополнителна обврска во врска со овие пензиски планови. Освен тоа, сите работодавци во Република Македонија имаат обврска да исплаќаат на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ утврден со законски прописи. Берзата нема било каква обврска да обезбеди дополнителни надомести за своите сегашни и поранешни вработени на датумот на известување.

2.16 Тековен и одложен даночен расход

Тековен даночен расход, по стапка од 10%, се пресметува на непризнаените расходи за даночни цели корегирани за даночниот кредит и на помалку искажани приходи, како и на распределената добивка за дивиденди на правни лица - нерезиденти и на физички лица. Нераспределената добивка не се оданочува.

Одложениот даночен расход се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен расход се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот даночен расход се задолжува или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Со состојба на 31 декември 2012 и 2011 година, Берзата нема признаено одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат времени разлики на овие датуми.

2.17 Данок на додадена вредност (ДДВ)

Приходите од тргувањата како и другите приходи кои Берзата ги остварува во текот на редовното работење се ослободени од ДДВ. Влезниот ДДВ при набавка на средства или услуги не може да се поврати од даночните власти и се признава како дел од набавната вредност на средствата или како трошок, доколку е применливо.

Приходите од наемнини и другите приходи кои не се дел од редовните деловни активности на Берзата се признаваат намалени за износот на ДДВ. Нето износот на поврат/обврска за ДДВ спрема даночните власти се вклучува како други побарувања/обврски на датумот на известување.

2.18 Наем

Сметководство на давателот на наемот

Наем е договор според кој давателот на наем го префрла врз корисникот на наем правото за користење на одредено средство за утврден период на време за одредена исплата или серија од исплати.

Наемот, каде значителен дел од ризикот и наградите од сопственост се задржани од страна на давателот на наем, е класифициран како оперативен наем. Исплатите кои се направени под оперативниот наем (нето од сите користи добиени од страна на давателот на наемот), се вклучени во Извештајот за сеопфатна добивка врз основ на праволиниската метода во текот на периодот на наемот.

Кога средствата се даваат на финансиски наем, сегашната вредност на исплатите на наемот е признаена како побарување. Разликата помеѓу бруто побарувањето и сегашната вредност на побарувањето е признаена како незаработен финансиски приход.

Приходот по наем е признаен според условите за наем со користење на методот за нето инвестиција, со којшто се прикажува постојано периодично враќање на средствата. Кога средствата се даваат под оперативен наем, средството се вклучува во Извештајот за финансиска состојба според видот на средството. Добивката од наем се признава според условите на наемот користејќи ја праволиниската метода.

2.19 Капитал, резерви, нераспределени добивки и плаќања за дивиденди

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Резерви

Законските резерви се создадени во текот на периодите по пат на распределба на акумулирани добивки врз основа на законската регулатива и одлуките на акционерите на Берзата.

(в) Нераспределени добивки

Нераспределените добивки ги вклучуваат задржаните добивки од тековниот и претходните периоди.

(г) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обичните акции се признаваат како обврски во периодот во кој што се одобрени од страна на акционерите на Берзата.

2.20 Превземени и неизвесни обврски

Не се признаени неизвесни обврски во финансиските извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се признаени во финансиските извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се признава како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на известување и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.21 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзан субјект во однос на одредено правно лице или физичко лице е:

- а) поединечен акционер или група акционери кои поседуваат најмалку 20% од акциите со право на глас или иако поседуваат помал процент, можат да влијаат посредно или непосредно врз одлучувањето во тоа правно лице;
- б) било кое друго правно лице во кое првото правно лице, посредно или непосредно, поседува најмалку 20% од акциите со право на глас или иако поседува помал процент, може да влијае посредно или непосредно врз одлучувањето на тоа правно лице;
- в) било кое друго правно лице во кое еден акционер, посредно или непосредно, поседува повеќе од 30% од акциите со право на глас и во ист временски период истиот акционер поседува, посредно или непосредно, повеќе од 30% од акциите со право на глас во првото правно лице;
- г) физичко лице или лица кои имаат непосредна или посредна контрола, или се контролирани од или се под заедничка контрола на правното лице;
- д) член на управен одбор, надзорен одбор или член на друг орган на управување или надзор на правното лице и
- ѓ) во врска со лицата наведени погоре, било кој член на потесното семејство или сродник заклучно со втор степен на крвно сродство.

2.22 Настани по датумот на известување

Оние настани по датумот на известување кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Берзата на датумот на известувањето (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние последователни настани кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

2.23 Известување по сегменти

За целите на финансиското известување, форматот на известувањето по сегменти се определува според работни сегменти во согласност со барањата на акционерите, чишто ризици и стапки на поврат зависат од различните видови на услугите што Берзата ги извршува.

Активностите на Берзата се организирани и управувани во само еден сегмент и се извршуваат на територија на Република Македонија.

3 Управување со финансиски ризици

Деловните активности на Берзата се изложени на различни ризици од финансиски карактер. Активностите на управување со финансиските ризиците вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со ризиците. Берзата се стреми кон постигнување на соодветна рамнотежа меѓу ризикот и надоместот и минимизација на потенцијалните негативни ефекти врз финансиската успешност на Берзата.

Политиките на Берзата за управување со ризици имаат за цел да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспостават соодветни лимити и контрола на ризиците, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите преку веродостојни и современи информатички системи. Берзата редовно врши испитување на политиките и воспоставените системи за управување со ризикот согласно со пазарните промени, промените во продуктите и најдобрата пракса.

Управувањето со ризици го врши Раководството на Берзата во согласност со политиките на Одборот на директори. Раководството ги идентификува и проценува финансиските ризици во тесна соработка со деловните единици на Берзата.

3.1 Кредитен ризик

Кредитниот ризик претставува ризик кога договорната страна не е во можност да ги исполни обврските според финансискиот инструмент или договорот што резултира во финансиска загуба. Берзата нема значајна концентрација на кредитниот ризик. Побарувањата од купувачите се состојат од поголем број на салда. На тој начин, управувањето со кредитниот ризик вклучува политика на разумно намалување и дисперзија на концентрацијата на побарувањата во портфолиото на клиентите. Побарувањата на Берзата не се обезбедени со било какви инструменти за обезбедување.

Структурата на побарувањата од купувачите со состојба на 31 декември 2012 и 2011 година е како што следи:

31 декември 2012	Бруто изложеност	Исправка на вредноста	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	1,211	-	1,211
Доспеани, но неоштетени побарувања	905	-	905
Доспеани и оштетени побарувања	2,432	(2,432)	-
Вкупно на 31 декември 2012	4,548	(2,432)	2,116
31 декември 2011	Бруто изложеност	Исправка на вредноста	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	9,392	-	9,392
Доспеани, но неоштетени побарувања	1,444	-	1,444
Доспеани и оштетени побарувања	2,253	(2,253)	-
Вкупно на 31 декември 2011	13,089	(2,253)	10,836

Недоспеаните побарувања во износ од 1,211 илјади Денари (2011: 9,392 илјади Денари) во најголем дел се однесуваат на побарувања по основ на провизии за тргување на берза кои потекнуваат од 31 декември 2012. Овие побарувања достасуваат за наплата 7 дена по датумот на фактурирањето.

Кредитен ризик (продолжува)

Старосната структура на доспеаните, но неоштетени побарувања за годините што завршуваат на 31 декември 2012 и 2011 година е како што следи:

	2012	2011
До 180 дена	725	1,391
Од 180 - 365 дена	180	53
	905	1,444

3.2 Пазарни ризици

Берзата е изложена на пазарни ризици. Пазарните ризици произлегуваат од отворената позиција на Берзата на ефектот од флукуацијата на пазарните каматни стапки, како и од ефектот од флукуацијата на курсевите на странските валути. Раководството на Берзата утврдува прифатливи лимити на ризик, кои се базираат на нивно секојдневно следење.

Каматен ризик

Берзата е изложена на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и парични текови. Позицијата на Берзата во однос на чувствителноста на промени во каматните стапки заснована на моментот на повторно утврдување на каматната стапка на 31 декември 2012 и 2011 година е прикажана во табелата подолу. Таа ги вклучува финансиските инструменти на Берзата по нивната сегашна вредност, категоризирани според пораниот период помеѓу датумот на преоценка или датумот на достасување (во илјади Денари).

31 декември 2012	Инструменти со променлива кам. стапка	Помалку од 1 мес.	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12мес.	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Без Камата	Вкупно
Средства								
Пари и парични еквиваленти	1,473	-	-	-	-	-	6	1,479
Пласмани во банки	-	-	-	64,602	-	-	-	64,602
Побарувања од купувачи	-	-	-	-	-	-	2,116	2,116
Останати побарувања	-	-	-	-	-	-	418	418
	1,473	-	-	64,602	-	-	2,540	68,615
Обврски								
Обврски кон добавувачи	-	-	-	-	-	-	1,438	1,438
Останати обврски	-	-	-	-	-	-	197	197
	-	-	-	-	-	-	1,635	1,635
Нето каматен ризик	1,473	-	-	64,602	-	-	905	66,980

31 декември 2011								
Средства								
Пари и парични еквиваленти	1,035	-	-	-	-	-	3	1,038
Пласмани во банки	-	-	5,000	58,000	-	-	-	63,000
Финансиски средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	3,048	3,048
Побарувања од купувачи	-	-	-	-	-	-	10,836	10,836
Останати побарувања	-	-	-	-	-	-	268	268
	1,035	-	5,000	58,000	-	-	14,155	78,190
Обврски								
Обврски кон добавувачи	-	-	-	-	-	-	1,615	1,615
Останати обврски	-	-	-	-	-	-	1,487	1,487
	-	-	-	-	-	-	3,102	3,102
Нето каматен ризик	1,035	-	5,000	58,000	-	-	11,053	75,088

Ефективните каматна стапка за пласманите во банки (депозити) во текот на 2012 изнесувале од 2.2% до 5.7% (2011: 4.5% до 5.7%).

Пазарни ризици (продолжува)

Валутен ризик

Берзата е изложена на ризик во однос на ефектите од движењата на нивото на девизни курсеви кои се одразуваат врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Следните табели ја сумираат нето девизната позиција на монетарните средства и обврски на Берзата на 31 декември 2012 и 2011 година (во илјади Денари).

31 декември 2012	ЕУР	УСД	Други валути	Денари	Вкупно
Средства					
Пари и парични еквиваленти	170	334	-	969	1,473
Пласмани во банки	-	-	-	64,602	64,602
Побарувања од купувачи	192	-	-	1,924	2,116
Останати побарувања	-	-	-	418	418
	362	334	-	67,913	68,609
Обврски					
Обврски кон добавувачи	-	-	-	1,438	1,438
Останати обврски	-	-	-	197	197
	-	-	-	1,635	1,635
Нето девизна позиција	362	334	-	66,278	66,974
31 декември 2011					
Средства					
Пари и парични еквиваленти	-	7	-	1,028	1,035
Пласмани во банки	-	-	-	63,000	63,000
Финансиски средства расположливи за продажба	-	-	-	3,048	3,048
Побарувања од купувачи	344	-	-	10,492	10,836
Останати побарувања	-	-	-	268	268
	344	7	-	77,836	78,187
Обврски					
Обврски кон добавувачи	-	-	-	1,615	1,615
Останати обврски	-	-	-	1,487	1,487
	-	-	-	3,102	3,102
Нето девизна позиција	344	7	-	74,734	75,085

Анализа на сензитивноста на странски валути:

(во илјади Денари)

Средства / (Обврски)	Промена во 2012	Промена во 2011	2012 Добивка / (Загуба)	2011
ЕУР	1%	1%	4	3
УСД	5%	5%	17	-
Добивка / (Загуба)			21	3

Анализата на сензитивност ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 1% и/или 5%. Позитивниот, односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку денарот ја намали/зголеми својата вредност во однос на странските валути за +/- 1% и/или 5%.

3.3 Ризик од ликвидност

Берзата води сметка за измирување на своите обврски во договорените и законски рокови. Берзата ги вложува средствата во депозити. Вложените средства во депозити во зависност од ликвидносните потреби може да се повлечат во секој момент и на тој начин Берзата да ја спречи појавата на ликвидносни проблеми во работењето. Берзата секогаш се осигурува дека има доволно готовина на располагање за подмирување на достасаните обврски. Во досегашното работење Берзата била во можност да ги исплати сите доспееани обврски во согласност со договорените рокови.

Изложеност на ризик на ликвидност

Сите финансиски обврски на Берзата доспеваат во рок од една година од датумот на известување.

3.4 Проценка на објективната вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

3.4.1 Финансиски инструменти признаени по објективната вредност

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективната вредност во извештајот за финансиската состојба во согласност со хиерархијата на објективната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиските средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котирани цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот.

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во извештајот за финансиската состојба се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи (во илјади Денари):

31 декември 2011	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски средства расположливи за продажба	-	3,048	-	3,048

Финансиските средства расположливи за продажба се состојат од удели во домашен инвестициски паричен фонд. Евидентирани се по нивната објективна вредност врз основа на достапни податоци за набљудување на вредноста на средствата на датумот на известување.

Со состојба на 31 декември 2012 Берзата нема финансиски инструменти признаени по објективна вредност (2011: 3,048 илјади Денари).

Проценка на објективна вредност (продолжува)

3.4.2 Финансиски инструменти кои не се признаени по објективната вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиската состојба не се признаени според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	Евидентирана вр.		(во илјади Денари) Објективна вр.	
	2012	2011	2012	2011
Средства				
Пари и парични еквиваленти	1,473	1,035	1,473	1,035
Пласмани во банки	64,602	63,000	64,602	63,000
Побарувања од купувачи	2,116	10,836	2,116	10,836
Останати побарувања	418	268	418	268
Вкупни средства	68,609	75,139	68,609	75,139
Обврски				
Обврски кон добавувачи	1,438	1,615	1,438	1,615
Останати обврски	197	1,487	197	1,487
Вкупни обврски	1,635	3,102	1,635	3,102

Финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Финансиски обврски

Објективната вредност на финансиските обврски се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

3.5 Управување со капиталот

При управување на својот капитал, Берзата се придржува кон следните цели:

- Придржување кон условите во врска со капиталот поставени од страна на регулаторот,
- Заштита на способноста на Берзата да продолжи со своето деловно работење во континуитет, и
- Одржување на цврста капитална база за поддршка на развојот на своите деловни активности.

Со цел да ја одржи или прилагоди структурата на својот капитал, Берзата може да изврши корекција на износот на дивиденди исплатени на Основачите, да врати капитал на Основачите, да издаде нови акции или да продаде средства за да го намали долгот.

Усогласеност со законската регулатива

Согласно со тековната законска регулатива, односно со член 75 од Законот за хартии од вредност Берзата е должна во секое време да го одржува износот на капиталот, односно основната главнина на ниво од најмалку 500,000 Евра. Износот на основната главнина е еднаков на збирот на номиналниот износ на сите влогови на акционерите, односно на номиналниот износ на сите акции издадени од Берзата. На 31 декември 2012 година, основната главнина изнесува 1,695,023 Евра (2011: 1,695,023 Евра).

3.6 Значајни сметководствени проценки

При примената на сметководствените политики на Берзата, опишани во Белешка 2 кон овие финансиски извештаи, од Раководството на Берзата се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентираниите износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засновуваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Употребен век на средствата Што се амортизираат

Раководството врши редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2012 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираниите вредности на овие средства се анализирани во Белешките 12 и 13. Фактичките резултати, сепак, може да се разликуваат поради технолошка застареност, посебно во делот на ИТ опремата и софтверите.

Оштетување кај нефинансиски средства

Загуби од оштетување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските токови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински токови.

Објективна вредност на финансиски средства

Доколку пазарот на финансиски инструмент не е активен, Раководството ја утврдува објективната вредност со користење техники за проценка. Во примената на техниките за проценка, Раководството прави максимално искористување на пазарните инпути, и користи проценки и претпоставки кои се, колку што е можно, во согласност со податоците кои учесниците на пазарот ќе ги користат при определување на цената на инструментот. Во случај каде овие податоци не се видливи, Раководството ги проценува претпоставките на учесниците на пазарот при определување на цената на финансискиот инструмент. Овие проценки можат да се разликуваат од реалните цени кои можат да се постигнат во трансакција извршена под комерцијални услови на датумот на известување.

Значајни сметководствени проценки (продолжува)***Оштетување на побарувања од купувачи и останати побарувања***

Друштвото пресметува оштетување за побарувања од купувачи и останати побарувања врз основа на проценка на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При проценка на соодветноста на загубата поради оштетување за побарувањата од купувачи и останатите побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради оштетување кои се досега признати.

4 Приходи од редовно работење

	2012	2011
Тргување	18,953	31,305
Членство	4,469	4,890
Дистрибуција на берзански податоци	2,749	2,892
Котирање	2,400	2,513
	28,571	41,600

Приходите од тргување во износ од 18,953 илјади Денари (2011: 31,305 илјади Денари) произлегуваат од пресметка на провизии согласно обемот и типот на трансакции според Тарифникот одобрен од страна на Комисијата за хартии од вредност.

Останатите приходи од редовно работење исто така произлегуваат од надоместоци утврдени во Тарифникот на Берзата, одобрен од страна на Комисијата за хартии од вредност.

5 Приходи од вложувања

	2012	2011
Приходи од камата		
Пари и сметки во банка (вклучувајќи депозити)	3,099	2,843
	3,099	2,843
Приходи од закупнини		
Приходи од оперативен наем	1,792	1,887
	1,792	1,887
Приходи од продажба на финансиските средства расположливи за продажба		
Приходи од продажба на удели во домаШен инвестициски паричен фонд (БелеШка 17)	109	-
	109	-
	5,000	4,730

6 Останати приходи

	2012	2011
Приходи од донации за интелектуални услуги за подготовка за обуки (БелеШка 22)	13,811	-
Приход од донација на софтвер (БелеШка 22)	1,554	1,554
Закуп на медиумски простор	546	753
Надоместок за годиШна конференција (БелеШка 22)	400	492
Приходи од котизација	263	347
Приходи од спроведени обуки	139	-
Наплатени отпиШани побарувања (БелеШка 18)	57	89
Останати приходи	47	379
	16,817	3,614

7 Трошоци за надоместоци и провизии

	2012	2011
Провизија за Комисијата за хартии од вредност	11,570	10,937
Банкарски провизии	83	96
	11,653	11,033

Трошоци за надоместоци и провизии (продолжува)

За извршените берзански трансакции Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија наплатува провизија, која што се пресметува врз основа на Тарифникот на Комисијата за хартии од вредност. Согласно измените на Тарифникот на Комисијата за хартии од вредност, почнувајќи од 01 јануари 2011 година променет е моделот за пресметка на надоместокот за Комисијата за хартии од вредност и наместо 17% од остварените приходи на Берзата утврдени со нејзиниот Тарифник, се пресметува 0,006% од пазарната капитализација на сите сегменти на пазарот на последниот ден на тргување во претходната година. Пазарната капитализација ја утврдува Комисијата за хартии од вредност со Записник.

8 Курсни разлики, нето

	2012	2011
Позитивни курсни разлики	16	42
Негативни курсни разлики	(25)	(41)
	(9)	1

9 Трошоци за вработените

	2012	2011
Бруто плати	12,980	15,096
Други трошоци за вработените	-	205
	12,980	15,301

10 Останати трошоци од работењето

	2012	2011
Интелектуални услуги за подготовка на обуки финансирани од Грант (БелеШка 22)	13,811	-
Материјали	2,070	2,332
Трошоци за телефон и пошта	1,533	1,606
Трошоци за одржување и други услуги	1,290	1,358
Трошоци на Одборот на директори	1,160	1,375
Останато	1,065	1,089
Маркетинг и односи со јавноста	578	812
Трошоци за годишна конференција	421	652
Обезбедување	379	373
Премии за осигурување	343	444
Патни трошоци	309	231
Загуби поради оштетување и ненаплатливост (БелеШка 18)	236	159
Интелектуални услуги	132	140
Трошоци за истражување и развој	67	67
Неамортизирана вредност на продадени основни средства (БелеШка 12)	-	15
	23,394	10,653

11 Даночен расход

	2012	2011
Тековен даночен расход	79	157
Одложен даночен расход	-	-
	79	157

Даночен расход (продолжува)

Во продолжение е усогласувањето на вкупниот даночен расход во Извештајот за сеопфатната добивка за годините кои што завршуваат на 31 декември 2012 и 2011 година:

	2012	2011
Непризнаени расходи за даночни цели од тековната година	787	1,570
Даночен кредит за расходи со одложено признавање	-	-
	787	1,570
Данок по даночна стапка од 10% (2011: 10%)	79	157
	79	157

12 Недвижности и опрема

	Објекти	Мебел, возила и друга опрема	Вкупно
Набавна вредност			
На 01 јануари 2011	77,274	22,503	99,777
Набавки во текот на годината	-	2,493	2,493
Продажби	-	(1,008)	(1,008)
На 31 декември 2011/ 01 јануари 2012	77,274	23,988	101,262
Набавки во текот на годината	-	341	341
Расходување	-	(459)	(459)
На 31 декември 2012	77,274	23,870	101,144
Акумулирана депрецијација			
На 01 јануари 2011	6,091	17,229	23,320
Депрецијација за годината	1,932	2,787	4,719
Продажби	-	(993)	(993)
На 31 декември 2011/01 јануари 2012	8,023	19,023	27,046
Депрецијација за годината	1,932	2,018	3,950
Расходување	-	(459)	(459)
На 31 декември 2012	9,955	20,582	30,537
Нето евидентирана вредност			
На 01 јануари 2011	71,183	5,274	76,457
На 31 декември 2011	69,251	4,965	74,216
На 31 декември 2012	67,319	3,288	70,607

Дел од деловниот објект на Берзата почнувајќи од 01 март 2008 година е предмет на изнајмување под оперативен лизинг за период од една година, со можност за продолжување на договорот. Берзата не го евидентирала горенаведеното средство како средство дадено под закуп од причина што смета дека изнајмените простории не би можеле да бидат предмет на одделна продажба доколку не се направи реконструкција на објектот и други прилагодувања на документацијата. Доколку делот од објектот кој се издава би се сметал како посебен објект, раководството проценува дека неговата проценета вредност на 31 декември 2012 година би изнесувала приближно 20 милиони Денари (2011: 20 милиони Денари).

Со состојба на 31 декември 2012 и 2011 на објектите и опремата во сопственост на Берзата не е воспоставено заложно право и/или хипотека.

13 Нематеријални средства

	Софтвер	Лиценци	Вкупно
Набавна вредност			
На 01 јануари 2011	9,900	971	10,871
Набавки во текот на годината	-	57	57
На 31 декември 2011/ 01 јануари 2012	9,900	1,028	10,928
На 31 декември 2012	9,900	1,028	10,928
Акумулирана амортизација			
На 01 јануари 2011	2,590	486	3,076
Амортизација за годината	1,943	199	2,142
На 31 декември 2011/ 01 јануари 2012	4,533	685	5,218
Амортизација за годината	1,866	133	1,999
На 31 декември 2012	6,399	818	7,217
Нето евидентирана вредност			
На 01 јануари 2011	7,310	485	7,795
На 31 декември 2011	5,367	343	5,710
На 31 декември 2012	3,501	210	3,711

Правото на употреба на софтверот за цели на тргување на Берзата е добиено како донација од Република Словенија во почетокот на 2001 година. Со превземањето на изворниот код на софтверот од Љубљанска берза, Република Словенија што се случи во декември 2009 година, софтверот е ставен во употреба. Со состојба на 31 декември 2012 година, софтверот има нето евидентирана вредност од 3,109 илјади Денари (2011: 4,662 илјади Денари) (Белешка 22).

14 Финансиски инструменти по категории

Евидентираниите вредности на финансиските средства и обврски на Берзата признаени на датумот на известувањето за објавените периоди се категоризирани на следниов начин:

	Расположливи за продажба	Кредити и побарувања	Вкупно
31 декември 2012			
Средства според Извештајот за финансиската состојба			
Пари и парични еквиваленти	-	1,473	1,473
Пласмани во банки	-	64,602	64,602
Побарувања од купувачи	-	2,116	2,116
Останати побарувања	-	418	418
	-	68,609	68,609
		Останати финансиски обврски	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиската состојба			
Обврски кон добавувачи		1,438	1,438
Останати обврски		197	197
		1,635	1,635

Финансиски инструменти по категории (продолжува)

	Расположливи за продажба	Кредити и побарувања	Вкупно
31 декември 2011			
Средства според Извештајот за финансиската состојба			
Пари и парични еквиваленти	-	1,035	1,035
Пласмани во банки	-	63,000	63,000
Финансиски средства расположливи за продажба	3,048	-	3,048
Побарувања од купувачи	-	10,836	10,836
Останати побарувања	-	268	268
	3,048	75,139	78,187

	Останати финансиски обврски	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиската состојба		
Обврски кон добавувачи	1,615	1,615
Останати обврски	1,487	1,487
	3,102	3,102

15 Пари и парични еквиваленти

	2012	2011
Сметки во банки		
Во Денари	969	1,028
Во странска валута	504	7
Пари во благајна во Денари	6	3
	1,479	1,038

16 Пласмани во банки

	2012	2012
Краткорочни депозити во домаќини банки во Денари	64,602	63,000
	64,602	63,000

17 Финансиски средства расположливи за продажба

Со состојба на 31 декември 2012 година Берзата не поседува финансиски средства расположливи за продажба. Со состојба на 31 декември 2011 година, Берзата поседувала удели во КБ Публикум Паричен - Отворен Инвестициски Фонд со објективна вредност од 3,048 илјади Денари усогласена според вредноста на нето имотот по удел на Фондот на тој датум. Во текот на 2012 година Берзата има реализирано трансакции на набавка на нови удели, како и продажба на истите. Од продажбата на уделите, Берзата има остварено приходи во вкупен износ од 109 илјади Денари (Белешка 5).

18 Побарувања од купувачи

	2012	2011
Побарувања од купувачи	4,548	13,089
Намалено за исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	(2,432)	(2,253)
	2,116	10,836

Побарувања од купувачи (продолжува)

Движењето на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од купувачи е прикажано подолу:

	2012	2011
Со состојба на 01 јануари	2,253	2,183
Тековен расход од оштетување (Белешка 10)	236	159
Наплатени отпишани побарувања (Белешка 6)	(57)	(89)
	2,432	2,253

19 Побарувања од данок на добивка

Со состојба на 31 декември 2012 година Берзата има побарувања за повеќе платен данок на добивка во износ од 77 илјади Денари (2011: - илјади Денари).

20 Акционерски капитал**Акционерски капитал**

Со состојба на 31 декември 2012 година, акционерскиот капитал на Берзата изнесува 103,498 илјади Денари (2011: 103,498 илјади Денари).

Акционери на Берзата со состојба на 31 декември 2012 година се следните:

Акционер	Број на акции	Вредност по акција во ЕУР	Вредност во ЕУР	Учество во %
Комерцијална банка АД Скопје	279	607.1	169,381	9.99
ТТК банка АД Скопје	279	607.1	169,381	9.99
Брокерска кука "ФерШпед брокер" АД Скопје	278	607.1	168,774	9.96
Стопанска банка АД Скопје	277	607.1	168,166	9.92
Еуростандард Банка АД Скопје	276	607.1	167,559	9.89
НЛБ Тутунска Банка АД Скопје	170	607.1	103,207	6.09
шпаркасе Банка АД Скопје	168	607.1	101,993	6.02
Централна Кооперативна банка АД Софија	148	607.1	89,851	5.30
Брокерска кука "Мак брокер" АД Скопје (во ликвидација)	148	607.1	89,851	5.30
Охридска банка АД Скопје	148	607.1	89,851	5.30
Универзална Инвестициона банка АД Скопје	148	607.1	89,851	5.30
	2,319		1,407,865	83.06
Останати акционери со учество помало од 5%	473	607.1	287,158	16.94
Вкупно	2,792		1,695,023	100%

Стекнувањето на акции над 10% од вкупните акции издадени од Берзата подлежи на посебен режим согласно Законот за хартии од вредност.

Резерви

Движењето на сметките на резервите во текот на 2012 и 2011 година е како што следи:

	Ревалоризациони резерви	Задолжителни резерви	Вкупно
01 јануари 2012	48	38,573	38,621
Продажба на вложувањата расположливи за продажба	(48)	-	(48)
31 декември 2012	-	38,573	38,573
01 јануари 2011	-	38,573	38,573
Промена на обј.вред.на вложувањата расположливи за продажба	48	-	48
31 декември 2011	48	38,573	38,621

Акционерски капитал (продолжува)

Резервите се создадени иницијално врз основа на домашната законска регулатива и последователно зголемени во текот на годините како резултат на ревалоризацијата на материјалните средства и промените во објективната вредност на вложувањата, како и за распределба на нето добивките по оданочување. Резервите може да се користат согласно позитивната законска регулатива.

21 Обврски кон добавувачи

	2012	2011
Обврски кон добавувачи во Република Македонија	1,438	1,615
	1,438	1,615

22 Донации

	2012	2011
Софтвер	3,109	4,663
	3,109	4,663

Со состојба на 31 декември 2012 година, износот од 3,109 илјади Денари (2011: 4,663 илјади Денари) претставува донација на софтвер за тргување добиен од Љубљанска Берза, Република Словенија (Белешка 13).

Движењето на донациите во текот на 2012 и 2011 година е како што следи:

	2012	2011
На 01 јануари	4,663	6,217
Зголемување:		
- Примена донација за интелектуални услуги за подготовка на обуки (Белешка 6)	13,811	-
- Примена донација за годишна конференција (Белешка 6)	400	492
	14,211	492
Намалување:		
- Амортизација на софтвер за годината (Белешка 6)	(1,554)	(1,554)
- Надомест на трошоци за интелектуални услуги за подготовка на обуки (Белешка 10)	(13,811)	-
- Надомест на трошоци за годишна конференција	(400)	(492)
	(15,765)	(2,046)
На 31 декември	3,109	4,663

Во текот на 2012 година Берзата има добиено донација од Европска Банка за Обнова и Развој во износ од 13,811 илјади Денари. Грантот е наменет за користење на интелектуални услуги за подготовка за одржување на обуки кои ќе ги спроведува Берзата. Согласно договорот кој Берзата го има склучено со Европската Банка за Обнова и Развој (ЕБОР), надоместот за трошоците за кои е наменет Грантот целосно се исплатува од страна на ЕБОР директно на добавувачите на овие услуги.

23 Останати обврски

	2012	2011
Однапред наплатени приходи	355	480
Примен депозит	197	197
Даноци	175	235
Обврски кон вработените за бруто плати	-	1,084
Останати обврски	-	205
	727	2,201

24 Заработка по акција

Основната заработка по акција е пресметана така што нето добивката за годината која припаѓа на обичните акционери се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

	2012	2011
(Загуба)/заработувачка која припаѓа на акционерите	(3,676)	5,940
Намалено за: дивиденди за приоритетните акции	-	-
Нето (загуба)/добивка која припаѓа на имателите на обични акции	(3,676)	5,940
Пондериран просечен број на обични акции	2,792	2,792
Основна (загуба)/заработка по акција (Денари по акција)	(1,317)	2,128

25 Потенцијални и превземени обврски**Судски спорови**

Со состојба на 31 декември 2012 година не се евидентирани било какви резервирања од потенцијални загуби по основ на судски спорови. Раководството на Берзата редовно ги анализира можните ризици од загуби по основ на судски спорови и евентуални побарувања против Берзата кои би можеле да се појават во иднина.

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Берзата подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на Раководството на Берзата и на датумот на овие извештаи не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

26 Трансакции со поврзани субјекти и надомести на раководството

Ниту еден од акционерите на Берзата нема статус на поврзан субјект, бидејќи ниту еден од нив нема значајно влијание врз активностите на Берзата.

Надоместите за клучното раководство се како што следи:

	2012	2011
Извршни директори		
Бруто плати	4,044	5,556
Неизвршни членови на Одборот на директори		
Надомест исплатен за годината	1,160	1,375
	5,204	6,931

27 Настани по датумот на известување

По 31 декември 2012 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

Grant Thornton

www.grant-thornton.com.mk